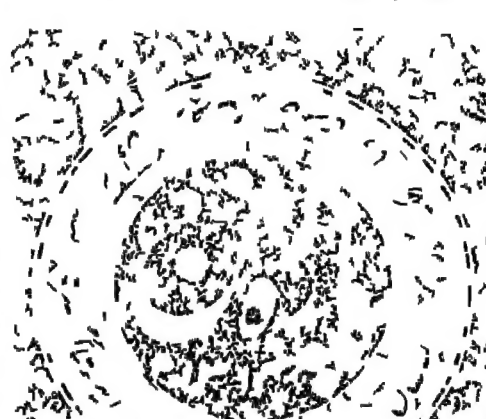

ان من اعظم نعمته ان من بين

آياته ان يسهل على عبده ان يقرأ كتابه

منه ان يسهل على عبده ان يقرأ كتابه

منه ان يسهل على عبده ان يقرأ كتابه

منه ان يسهل على عبده ان يقرأ كتابه

پنجم

امسوس که این بهر تحایل دارد
هر وقت یست مرگ ایدل لکیں

وزد کرحد اسیر تسایل دارد
ایں خاک چه جوهر تعامل دارد

ششم

در بهر جو تنزاده حما لقد رساد
ار رستن او ماه این عیب تنده

آن مکر جو دو افضال رصدر رساد
رحی سرخ بال اند و ما بدر رساد

هفتم

ای آنکه روات شاه ایران گشته
ار حکم حد امیری لطف علی

در سایه او تحت سلیمان گشته
امور او دین سلسا گشته

هشتم

ارستاه مظفر طهرت امان است
حندان گل ستیزار ر باد میضن

ور مقدم او ریت گل امان است
وساره صوت بلبل طهران است

پاره دوم در قطعات اشرف

قطعه مدیحه و منقبت عالی و درجت اعلی حضرت قدسی منزلت امیر منان
لنگر زمین و آسمان امام مظهر العجائب و الغرائب اسد الله الغالب
علی ابن ابی طالب علیه الصلوٰۃ والسلام که تبرکاً ثبت شد

ای علی مرتضی ستیبر حدائتاه میں

مقتدائی اولیا اوستاد حیرل امیں

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پارہ اول در رباعیات اشرف

اول

در حمد جلسے دو جہاں سے ناظم	در نعت رسول ان جہاں سے مازم
اشرف مذاقب علی وکالتش	چوں گل گلستان میں سے مازم

دوم

در دین حد امتل سی پیدا است	دیکر بولاست چوں ولی پیدا است
اشرف صاحب حق اندر دہر	حردات محمد و علی پیدا است

سوم

ارحمن علی علم و عرفان بود	ورلام علی لعلہ امان بود
ارایمی علی یاد دہامی آید	ایں مام رام حق ماکان بود

چہارم

از حارر آمد چو گل رنگینے	امدودہ بروں تند از دل عینے
انگاہ نہ نظارہ عروسان بہار	در ہا مکتود مدیے رنگینے

ما داتی تا قیامت محله سرائی
رسم آتالوه گریسه لود هریش

قطعه دوم

در یارخ جلوس سمیت مانوس حضرت سلیمان بنزلت سلطان ابن
سلطان خاقان ابن خاقان شاه مطفرالدین شاهنشاہ کجکلاه
دولت ابد مدت ایران زمین ادام الله قبائله واجلاله وافضاله

مطلع روح کمال مرکز داریلی	شاه مطفر کلاه ماصردیس
کوکت طاهین جو حرکت جیان محلی	موکات و تدر و ان حاسطه لای
این سه عالی گهر و لوق بهر ستوری	دیرم آردی هست تلح هادار کرم
مردم همد و فرگ ساکن حکم تری	هرتدم لوس شاه دسته یارین یار
بادون بیگه رما مع حدم ماصری	ارره صدق و ولا حمله یدیر است
رم شهنشاه گشت لورده ستوری	رهره جتشن ست لوطا دی ست
در سن سحر گوتاج کجج روی	سال جلوسی جیان ملهم عیبی گفت

قطعه سوم ایضا در یارخ جلوس حضرت شاهنشاہی مد ظله

ستوکت دهر حکراں در طوس	شاه رزین کلاه ویاور روس
لور افرای علم جالیوس	سبع سیص قدر و ان سخن
حامی دین حکم جین کاموس	ما حجه کفر در ملا عجم
در رماں کو جو کیکاؤس	ریت آرای تحت ایران شد
سخت یار ما سال جلوس	آن رماں گفت با تف عیبی

مطلب آفتاب قاتح در حُجین
 معنی لائق طو حاجت دلی کاست
 کاتب اسرار یحیی تحت پروردگار
 با صریح نفس شمس سراج آسیا
 گوهر درج رضا اصل اصول کمالات
 شاه مردان تیریدان بار و شاه سل
 امی علم و عقل بعداد مصطفی عمر اکبر
 سر نوشت کاف و دون دلوح لعلالت قم
 لایق الاله علی لایق لاله و لعل
 ارتوت در راه طریقت ارتوطا هر معرفت
 ارتوروشن طور موی ارتو گلزار حلیس
 سست ماحله مخلوقات نامکس نود
 خزئی معامی تو مایه صدق عدل و خو
 قره بعیت حسن آمد و گزورت حسین
 کی توان حور اشمر دار و دستان نبی علی
 حیدر است کل کتابا کس بهر مطهر
 اشرفا ممکن می مانتد سائی بوترا ب
 اروحو حیدر صد رشود دین رسول
 بر روان یک او هم بر روان آل و

تا حدار کو کشف تھا امیر المومنین
 مقصد سیریل طبع مرکز عین برین
 آفتاب آما تهر ولایت رنگین
 رار دار کج عت معنی ترع متین
 صاحب فون المذترع در حصصین
 شهر یار ملک عرفان علم راز کس رکن
 ماهاده یاتی نکین معرفت ام عارین
 حور ریحان اسمان بر دگت سایه حصین
 در احوکیت امد و صف نور و الا هین
 شش حمت اداوری حتم رسل احاطین
 یست بهتای توار و روارل تا آخرین
 آفریق برست امدار بقدرت حسین
 راکمه هستی متح در آخرین و اولین
 روحات بهر حکم محکم حکم حان آفرین
 محرم این پس که با تم از گاست بالیقین
 کو درین دم خسته میاتند ظلم حاسدین
 خود سایش میکنند اند و دنیا و دین
 حق او رن و لک می لود امی مسلمین
 صد درود و صد سلام از ما رسد تا یوم دین

تاریست صیاحت رخس نورشید
چون سارو که شد اشرف تو مصباح
رتوایست دولت ساساں سارک باشد
مین تو بخت ساساں سارک باشد
قطعه ششم در مدحت حضرت گیتی مداری دام سلطنته و خلافته

کس را نرسد که نمایدنای شاه
انداک سرست که مایه گشت و گوی
رتو بود و طراز ادراک جای شاه
دارد عجیب جلوه زیبا لقای شاه
گریتت یازسد عالم عجیب نیست
صد مهر را در مهر جود صبا و بهد
ما و تسمان بر صحنه کین سهمناک نیست
عالم که تا عالم رحمت شود قرین
اشرف به یون موده فرحت کیم گذشت
داری جلوه صراشته ایران رین مدم
یار بخت بخت پاک در جهان

قطعه هفتم در شان حضرت جهان داری حله الله ملکه

از منظر دین جهانی را سکاں آورده اند
خدا اتا ہے کہ ملکست محرم علم و هنر
در عجم اس مژده نخستن بر ماں آورده اند
مرحبا باہیکہ جرجشن نجر رشتاں آورده اند
گرچہ در ظاہر ہمارے خنزاں آورده اند
تاج او معنائے تاج آسماں آورده اند
جملہ عالم را ازین گوہر قضاں آورده اند
را کہہ بودن در قرن صاحب قراں آورده اند
از نوازش صد رات کامرانی تندید
می سرگویم و در مصباح دولت تاقیم

قطعه چهارم ایضا در بارچ جلوس حضرت جهان ناپی زید قده در سن فصلی هند

نهاده سترج ستاهی ریب
و صیغ و ترفی و امیر و عرب
که دار و حرار و قرار و ستیب
زده رکتد یوں کمان بی هیب
گند و ستمناں ازل طلق حبیب
بود حاس و حیر خواه و لبیب
موده جلوس بیت خوش نصیب
ر لصر من الله مستح قریب

چو خاقان ایران رحیم محیب
رور جلوس من مود و حس
رے در زمانے مسیحی لفس
یکایک کد مرغ دلهماست کاه
وہ دوستان را صلا از کرم
حک تهر یارے که اسلام
فیصل ہماری میان و عید
چو تار یخ ختم سر و ستم گفت

قطعه پنجم در بار کبای جلوس اہبت مانوس
حضرت ظل الہی نور اللہ رفعتہ و جلادتہ

تاج و اورنگ زرگان مبارک باشد
گوید این شہہ حراسان مبارک باشد
اردمت این ہمہ سامان مبارک باشد
کین حسین وقت نظران مبارک باشد
شاه را کشور ایران مبارک باشد
در عجم ہنجو سلیمان مبارک باشد
ر تو این عصمت یزداں مبارک باشد

ر تو ای حسودیتان مبارک باشد
ستہ حاور ر جلوس تو نود در تادی
خلق آسودہ زمیں سر جہاں تاد است
ای خوشا وقت کہ ر تحت تہی حا کردی
یزد و تیرار و صفا ہاں زودت گویند
حور یان رقص کماں ر در مضیت گویند
یاقتی جود و عطا خلق و کریم کمال

لد استت رایراں دیار رفت
بیتسته محل حیاتش زمار رفت
حایستاه اریں ورگارت

بید ایران

مالی تشارتا حور یا بدر
یامت خلق معرفت کردگار
نسیں گوهر بحر و قار
طلوع علم سده یزدگار
لجهاں سرلتن آشکار
بصاف ماحی سمدیار
بیتن هم آکمه مدار و کار
ند آوران موکله تن متیار
ارایا قباد این تیر و من جفا
ان میتود در نظر هوتیار
مرگ ترچس این دزگار
برگرفت و درر شاهوار
ستس خلق شده سوگوار
حادثه حسته دل بنگسار
از خلوص شہ ایران یار

ای حکایتیکه ذکر تن تاریکی می آورد
 می ورد ما در صامتانه وقت تمام و سحر
 ریت تحت کیان سرجیل تا بان غم
 صقل تمشیر بصفت تهر یار با مجوس
 میر میدان تنجاعت مار تن ایرمیان
 سرور و الا که غور سید سرج تحت نام
 تا و حوتس در گلستان جان تعد طوطه
 مرغ داس کی کتایدیر بقصر عفتن
 بعد ناصر مست مظفر مورد و طعنه
 ما و داکم طل اور کستور ایران و هند
 بدیه اشرف سیر دیتن این تاه رنگ
 حاتم مادر تالیستن بر کلمات دوم
 همت مروان دلیل ناست هر حاتم

آب حیوان اسحیت جرجل و آن آورده ام
 را که بوی زلفا و ار گلستان آورده ام
 آنکه صیت فصل او در دو جهان آورده ام
 سیرق کلخ جلالت اسرا آورده ام
 ذات یاکتس رایاه مومسان آورده ام
 تناعری فحم که جس تناعرا آورده ام
 کتست هستی راسان رحمان آورده ام
 زاکله اوج عفتن بر سیگما آورده ام
 آوین شاهیکما و راحق اتان آورده ام
 بر سما حور و خور راضو متان آورده ام
 ار مغنا بهر او چون سیکرا آورده ام
 گرچه مارا اقم ار هند و شان آورده ام
 قوت پروا چون تیرا کما آورده ام

قطعه هشتم در شهادت حضرت سکنه مرتبت از ارادبان بهرام استان مرحوم
 سلطان ناصرالدین شاه فرما و امی ایران نور الله مرقد

امسوس تاحد اردوی لاقدر ارت
 هنگام عصر محمد و یقده ستارده
 از رطلتن سراں جهان حله در دماک
 آن رایت بلند غم سرگون مستده

و صت مدا و تنج ستمگر کار رفت
 آمد که شد شهید دار القرار رفت
 گفتند آه ناصر دین شهر یار رفت
 آن یک تازع صعه سرو و قار رفت

سادہ مہر گزردہ دیکھا
 یاصبر گروست دیباچہ لور
 لقایت دایع ستامہاں
 تعالیٰ رس ہائے لوح اقبال
 ستوں اُتھت اکلیل دوران
 مکتاس مسکن اہل تربیت
 جیو گویم وصف آن سلطان عادل
 عماد دین حق مسعود ہست
 گل رعایا باع اعتلا آست
 کد رستہ سحر ماں عالم
 عطایات حق حقایق پس و پیش
 دست گھنیرہ راز ملاحول
 مایوان فرست پیچو سحر
 نہ جوئے عدل او کسریٰ تادور
 نهدتس حکمت لہان افروں
 فراز اوج قدرتس خرمشید
 ہمایوں منزلت تاپور صولت
 تھمتس سلیمانے رازاں
 سرسعد یاری ریر یا لیش

تفتی محنتس حال شکمیا
 سواد و طرہ آیتس مسطو
 دل آویزست چون صبح خراسان
 کہ حان را پرورد در سایہ مال
 رقتس مرل صاحب کمالاں
 مکوی مہر اوصاحب طریقت
 کہ آید در ہماں لار عاقل
 باورنگ کیاں محمود ہست
 ترقی محنتس میں مصطفیٰ آست
 انکو مسطر ہے سلطان عالم
 گرا مایہ بگیتسی حیراندین
 کماست کشتہ از تبر بچوں
 میسداں و عاہمورں کمر
 لودستہ ماں اقبالش سکند
 رہاستن تارہ سدایم ویدوں
 متاں تکرمت ارتبیہ و حوتید
 سیاوست مرتت یرویر عرت
 کہ دار دایہجو کے کاؤس دریاں
 فرا و آسیالی در قہا لیش

موت حسین مرزاں حاکم عالم و ما
 زوم رہنحال اوگریہ کیاں ہر سر
 مقصود حق درہست لہ کیوں کسد
 ای ملک و سیاہ تر م کس اول ساہ
 کوہ سراں جمال نام یکی گدایت
 سال صائق گراشرف محروقت

رحلت او یک سبک کرد عجم مبقار
 حاکم عرب درہست گشتہ حرین اسکار
 ہند پڑا سوراواسک قتان بازار
 لے ہمت این عوشت بر آں تہار
 ناحس او رکندو عفت دہ سورکا
 رت راں احمس باصر دین لاحدار

پارہ سوم در شنوی شرف

متضمن بر بدحت حضرت کیوان قدرت لیماں سطوت
 سلطان ابن سلطان و خاقان ابن خاقان شاہ مظفر الدین
 شاہنشاہ عالم نپاہ ایران ادا م اسد حکومت مع عرص حال مصنف

آہی جلوہ دہ نور قدم را
 دریں محبت سر لے آنہوسی
 یابد عاتل ارکعت رہائی
 بحر رستیاں شاہ ایران
 حاستس سبع لطف و محبت
 مروع دیدہ دانت پسداں
 ہمال گلستیں مارک حیا لان

سور کس ستاں عدم را
 گرو تہ ہر کسے طرہ محوسی
 ہر کس می رود حام گدائی
 کہ آمد دستگیرے لویاں
 دل او مطیع الوار رحمت
 چراغ ستاہرہ ار حمدان
 عراں عرصہ شیریں مقالان

سائے عمتل اور ابر کہ گوید
 کہ تارا و ارہاں عماک گستم
 سلطان او و صندہم تہائی
 روتش عالمی ربا گستہ
 خلاصہ سرگدستم طول دارد
 امارت دستم اطف سحان
 نہ ہو گلی تولیت راسرورارم
 چکر دم دج تولے عدل گستر
 نہ ہیں اندر سحر گوہر فتادم
 کم ادوں دعا صاحب محتر
 بود دست سحر راتا روحی
 دست مائل بخوئے حیدئی ماد
 رکاش ملتیم اہل سحر ماد
 دران رو ریکہ محتر نام کردہ
 گیرم دست نہ در یوم محتر
 کہ او فرامدہ دیا و دیں ست
 نمودش کربا تارہ ولایت
 تصبیح است تارہ رطل است
 معین نہ شود چون تیر بڑیاں

رماں از حیتہ خلاص شود
 یریتاں حال اندر حاک گستم
 کہ روتا و یریں کاح محاری
 ساست و ارگون ربا گستہ
 مصایق عجم کتکول دارد
 سیادت طاہر ارباب رنگان
 ولے ار حور حاسد حاکارم
 دہام میرست دار قد مکرر
 میداں میان شہر گناہم
 کہ ستاہ من ماد حلق تیر و
 بکس ہر گر سادستل احتیاجی
 خیال بق سوئے آل طہری ماد
 ولایتس ماسراں پختن ماد
 دو گیتی تلخی اندر کام کرد
 سیارم آن زمان دستن حمید
 امیر المومنین سید شین ست
 گردیتس مصطفی اند خلافت
 مدیر نظام حروکل اوست
 نہ میدستہ احوال یریشاں

حکم تباہی که دارد تحت پرلم
 حکم تباہی که در شرح مہات
 عجب فرمان دو گوہر فتانت
 طایر دولت ایران میں ست
 کرم سارا کیل لاهر مانا
 حلاوت تحت رہ گھم را
 یہ آسیاتس تن بیمار دارد
 عالم قطره را آید ہمین کام
 شواہل ساری شاہ ایران
 سم اردو ماں سید پاک
 ہمیں سر حلقہ آراد گان ست
 بخار اول و ماراں آسہ
 رگزارش چیں اندر ہمار
 دگر ہستم در گاہ شہ دیں
 شہنشاہ تہیدان دست قدرت
 نو دست معلی وقف کاش
 سم در خدمت بارعت اوئی
 سم آن پور دستور عظم
 وزیر یاد شاہ لکھنو بود

حکم تباہی کہ دارد تیج حورام
 متانت مست تاصح قیامت
 کہ دانتس میں تحت اس حالت
 ہمیں ست وہیں ست وہیں ست
 امیر او اور اگر دوس ستا ما
 تسلی کس دل سے رستم را
 کہ ستر بر گل چرخ دارد
 کہ در ہیلوے دریا گرد آرم
 کہ ہست سکیں اار تو درماں
 کہ آمد ہراولین دلولاک
 نتان حلقہ کون مکان ست
 محمد ہر کجا گردیدہ آمر
 مگرار دست دوراں حاکم ارم
 کہ ہست دور رہیں لیں
 حسین اس عسل تاج ہست
 رین کر ملا آرام گاہست
 شدم مامور در موگلی ازیں روی
 کہ در ہندوستان بودہ کرم
 ردا تس ہر کسے را آرو بود

<p>در مجلس نیاز چو لیلی ایاقین سهرجات ارستم چرخ میروسون بر مصرعه لطیف هجالت در اشرفا</p>	<p>گرتته لی حرس یی آمادیم وم گاہے مکر ملا گئے غذا میس وم تیرن مہتال در بی در ادمیس وم</p>
--	---

نظم اشرف در تاریخ تطہیر زندان افضل الدولہ
مولوی سید فضل الدین احمد خان برادر مصنف

<p>سکرایر دکہ دریں فصل ہمار موت ماروی من اصل دین ادرین جلسہ زیر ریت دین کہتم این جلسہ و این ختنہ گیت سہ سیر اول آن سلطان ست ختنہ ہر سہ صد شوکت و فر ہر تاریخ چو ختم این گیت</p>	<p>رسم تطہیر چو آمد لوجود کرد سامان برایتس موجود حلقہ ار باب کرم حاضر لود گفت ہاتف بر ماں محمود دو یلی محسم سوم در نمود گتتہ در وقت کو مرغ کستود ما د این حمت سہ نہ با مسعود</p>
---	--

قطعہ مدیحہ بنام عالیجناب دین قبا بن سبل الید علیہ السلام صاحب در دم آفتاب

<p>سرور سرور آل می علیہ در کیاے بحر مصوی صاحب علم و قدر دال کمال مست و سرتار مادہ عرفان از محیط سخن را آوردہ + ہست از حاد اس تیر خدا</p>	<p>محترم در جہاں می علیہ آروے جہاں می علیہ ماز اسلامیان می علیہ ہم جویر معانی می علیہ گوہر سکران می علیہ گتتہ موسوم ران می علیہ</p>
---	--

سلسل اشرف حتم کن این نظم تر
 پبصل وجود و عدل و علم کامل
 ہمیدوں ماشکوہ خسروالی
 مستیر اس سرور در رامہ
 تمامی ملک ایران شاد ماند
 سلاست سخن کردم تنوی را
 مگر رایل سحر امید دارم
 اگر ریں طمس من جروج تن آید
 سن عین غنایت رنگارام

سام ماسے ستاہ مظفر
 نامہ این تہمتاہ مکودل
 لود بر تحت ایراں حاودانی
 وریر اس یار لطف تہامہ
 زستاہ نوہمہ آماد نامہ
 جو مردوسی رامایں درمی را
 کرم را از کرمال حتم دارم
 کہ حرف ماحوتی ہم وکتس آید
 دعا کے تحت ستم درکار داند

پارہ چہارم در محقات اشرف

غزل فارسی بر مصرعہ طح مرحوم تہا ہزادہ معظمت ہم کرم حضرت مزا
 جہانقدر بہادر کے سی آئی اسی برادر زادہ حضرت پادشاہ وودھ مرحوم

مصرعہ طح
 تیریں سال دریے فرما میسرور

اے دل دریں رامہ جہا نشاد میسرور
 دیم سباع دہر سا وقت حزی
 عمرے تلف نمودم و رہا میسرور
 حالانہ لو کہ حجر بسا دیم
 گاہے درشت گاہے جل گاہے رو
 چون مستلار عالم بجا دیم

قطعه پنجم پاره سخن در غزلیات و غیره

غزل معرفت از اشرف

ارم تنی هجران تو در آه و مصام
هر چند سیم قابل آمرتس محبوب
لطف تو هر سال مهر تو مهر جا
این عشق محازی ست بسوی حقیقت
ارباب طریقت همه دانند که آنست
آن گوهر یتیمی است بطحی
سر دفتر ایجاد که در ضمه عرفان
روزیکه سازند همان انقیاد

دیگر ده آتش بل سوختانم
رد گشت از عجز ولی اشک حکایم
حرامس دل ریش که ارد و طایم
آنگاه به بین حالت این روح و روانم
در مدحت شاهنشیر دین هست بیایم
کر بودن او در دو جهان نور جهانم
خاک در او و ترس او بجایم
اسم تیر کوی بود و در نامم

غزل دیگر

یوسف دل بگر جانب چاه و قفس
اے بشیر چمن امروز بتانت نیست
عطر نیز است عجب مشکنت از بهار
دینش نقطه موهوم صفت می گویند
آفرین رستم اشرف دین اردل باد

بعد از آن سکر نما رگل باغ و عینش
که نه یوسف و یعقوب بر پیشت
ارگل سوری و سوسن سکر نشین
قسمت آن وقت که در حرف بیا بیشت
که مبارکست چنین عیبت ماع عدش

غزل دیگر

رامداد و ستد یار گشت گوداری

ری رحمتش بری آنچه آرزو داری

خوش و آن خوش تاین می علی	خوش صفت خوش تکللم خوش انداز
مهرمند وستان می علی	حاکم دے شعور کلکنته
در حکومت یوحنا می علی	در عدالت مثال کسری شد
یست این زمان می علی	رتبه خود وصل بر کیاں
گفت صاحبقران می علی	از تلم بر میان ابل کمال
حاجه یکسان می علی	عاشق و کامل و لیسق و طلیق
اگر به سسند خزان می علی	هر یصوب دین امیر محف
هر زمان مرغ خوان می علی	حاج اشرف کلشن بحیاد

غزل بهاریه اشرف در مرغ شاہ کج کلاه

عجیبه گل گل سباع در قرآید	نعل بهاری سید وقت رآید
در چین روزگار درو س رآید	لاله بر رواجت بیرق ستادی
کز دست گل گمال رآید	باد حسره کف نقاب گل کشتایید
زاکمه مظفر به تحت حلوہ گر آید	سره نماید گل ہوا می بہاران
چوں تو بہ گلش گلے کے دگر آید	لسل شوریدہ صرصر حیدر گشت
ار تو ز لطف تو کار بہر شتر آید	شاہ جواں نیک سال الی ایران
یہیں رخت چون بہ سسعل قرآید	بیر خسر تو بہر جرج حمل کرد
حوں حکر یک یک دیدہ تر آید	تاوک حیت شکست تہیت دلہا
مہر و قمار میا بہر دگر آید	صبح و مسا اشرف بہر نقایت

اشرف این ده کجاوین شوق دروزه کجا
شکل ست اما درین آما دایرستین

غزل معرفت منزل

آفرین بر روح ریای حساب عباس	مسلمی قدر عنای حساب عباس
یادگار علی و قوت بار و سحی	هم جو موسی بیضای حساب عباس
دار دآل قوت سلطان جحف دریل	که بود معسر که آرای حساب عباس
ماه هبتم به لقت دانت و علم دار حسین	کیست هم رتبه و هم تهای حساب عباس
رحم با حور و ولی مشک مداد عیرت	تا حیا ام ارب درای حساب عباس
رو بر کین هم جو علی کرد عد و معلوب	احدی نیست صف آرای حساب عباس
ساکنان حرم و عرس و حان می باشد	اشرفا نحو تحلی حساب عباس

ایضا غزل

حسین در روح هست و حق حسی	های حو حسین ست خود حدی حسین
هشت و جبه دوح حرام کرد خدا	راو که گرد و گرداید از عرای حسین
عجیب رتبه رحالق امام ما دارد	که من نکاست حدیث از رکاحی حسین
سرتک ریز ما حوال سیل التهدا	ر راه صدق اگر صادق رای حسین
ز قرب و نعد جیه واهی هر کجا ماشی	حسین با تو بود گر توئی نه یای حسین
حمون اشرف محرون که ذکر کرد بلا	ما بد تا دم آخر را عرای حسین

ایضا غزل

مظهر علم حدائی یا امیر الامومین	تو دین مصدق آئی یا امیر المومنین
ستهیر روح الامین ما حرم مرکب رید	ار تو شد تبع آرمائی یا امیر المومنین

رمایر س تو ارحو و خود بد و لصال	عجب حیاست چیتمت عجب و داری
عماں صبر و دستت مده مده لعل	قرار گیر بر اهایس که جست و داری
ردی تو گوی الم زار زلف چو گاست	کنون بدست چو چوگان بران چو داری
سوستن ساعری در چین بوسم گل	بیاد آن مهر عنا که یک روداری
سجود سال تو شرف منست عزه منست	اگر چه در نظر دوست آرد و داری

غزل دیگر

نظر لطف برین دیده سماک ما	اتاک حسرت تو گوی ارج یایک ما
ای سیحانفسم کار سیحانی کن	چیتم اعجاز فگن منکر دل چاک نا
گر تو مار بختی یا که سراز تن سری	بر تو رسید که سرم سسته قراک نا
غیرت مهر کن صورت خود بر زلفا	چیتم مهرت لعل خود بر کس ماک ما
اشرف از فکر ترا سودا ست دهر گر	چیتم حق میں سیس از آن سحر این چاک نا

غزل دیگر

ای دل نادان بدان دریا و باید رست	هر حق اندر حقیقت تشاد باید رست
در دو گیتی این مثل صراط المثل آید رست	تشاد باید رست ناستاد باید رست
بسر اگر خواهی بر سر بگرد که اهل ستروی	در وفا چون نود و مقدار باید رست
سرخیز و تر خوشی و ناخوشی معلوم نیست	اندرین عالم حیاں آرد باید رست
حسره و عرفان گدست حقیرین هم گدا	لا حرم بر مال و منبر باد باید رست
دوست رستم در تلاق ماه و بهرصال	گفت ما را در ره سر باید رست
گفتن برین گوهر سرای و بکارا چیت	گفت آخر تشاد یا تشاد باید رست

یاسی سلام علیک یا رسول سلام علیک
 حامی دین الہی محترم بہ مادتناہی
 یاسی سلام علیک یا رسول سلام علیک
 طر لوج و ہود و موسیٰ مارتن اسحاق و عیسیٰ
 یاسی سلام علیک یا رسول سلام علیک
 ربیت حواں عالم صحتا ہاں عالم
 یاسی سلام علیک یا رسول سلام علیک
 افکار دودھانی رہمانی قدسیانی
 یاسی سلام علیک یا رسول سلام علیک
 نوصیفی یصفائی توکلیم دلبرمانے
 یاسی سلام علیک یا رسول سلام علیک
 تو عین بحر عرفان تو علیم علم مستراں
 یاسی سلام علیک یا رسول سلام علیک
 تو کسدار حمدان تو حسام سرمدان
 یاسی سلام علیک یا رسول سلام علیک
 تو نیار سالکانی تو سراج عارفانی
 یاسی سلام علیک یا رسول سلام علیک
 اشرف اداہنی کرناہد دریاں بہت محمد
 یاسی سلام علیک یا رسول سلام علیک

یا حبیب سلام علیک صلوات اللہ علیک
 مرکز اقبال و حامی ارسمانہاہی
 یا حبیب سلام علیک صلوات اللہ علیک
 نور حسن ثنیت و عیسیٰ مزاج نقالی
 یا حبیب سلام علیک صلوات اللہ علیک
 مرحا سلطان عالم می بود جہان عالم
 یا حبیب سلام علیک صلوات اللہ علیک
 آفتاب عروستانی آفرین یہ حکمرانی
 یا حبیب سلام علیک صلوات اللہ علیک
 تو حلیل ماورائی تو مسیح دوسرائی
 یا حبیب سلام علیک صلوات اللہ علیک
 تو ملا و خلق و دوران تو حبیب ناکیرداں
 یا حبیب سلام علیک صلوات اللہ علیک
 تو تلح حق سیدان تو کلاہ عقلمندان
 یا حبیب سلام علیک صلوات اللہ علیک
 تو بیاہ اسن جاسے تو صیابر جاودانی
 یا حبیب سلام علیک صلوات اللہ علیک
 اکو نو دمحمود و احمد حامد شمس اللہ اسد
 یا حبیب سلام علیک صلوات اللہ علیک

درماں ہر گریانی یا ہیس المومنین
صاحب ہر دوسرائی یا ہیس المومنین
ہم رو کر یانی یا ہیس المومنین
درماں تملکتانی یا ہیس المومنین
فی الحقیقت حق مائی یا ہیس المومنین
تو رواز غنم ہائی یا ہیس المومنین

کے بیان یا درماں اندریاں صوفیوں
نام تو تدمام ایر و تان تو تان رسول
حملہ اجراتدر نور توری مصطفیٰ
مطلب انا فتحنا حجتی حجاب
تو بحق حق باتو الحق حق تو گویہ و سر
اشرف اردو و محبت حضرت اندر دروگاہ

ایضاً غزل

آنکس میں مرد کیا آرد و س روی تو تراب
ہر کہ مات ارولا درخت و حوی تو تراب
ہر کہ تند در دستہ ہا یا سد حوی تو تراب
اعتلائی تو تراب و آروی تو تراب
مست تدیون حمد و حرعہ اسوی تو تراب
اشرفایانی صفا از روی تو تراب

مرحباں دل کہ دار دل بسوی تو تراب
سپہر جاہ نامد مہر اوج فخرش
ارکندش گروں گرداں گیتی حم بود
حر خدا و احمد مرسل میداند کسی
عاری کو سیر کرد اندر معرفت ام معرفت
سر برداری در تحقیق ماد کائنات

سلام قیام در شان حضرت خیر الانام علیہ السلام

سرور والای آدم نو گل عمارے آدم
یا حبیب سلام علیک صلوٰۃ اللہ علیک
اریقین صاحب بعینہ علم حق دارو سبب
یا حبیب سلام علیک صلوٰۃ اللہ علیک
تمس افلاک کرامت بر زمین شامالت

گوہر بیکتای آدم جوہر ریائے آدم
یاسی سلام علیک یا رسول سلام علیک
سید ملک مدیہ درماں نور بیکت
یاسی سلام علیک یا رسول سلام علیک
کوکب رح لطافت احقر جرج فحامت

چون سیم سحری مادر آباد ده	لطف یحیٰ زده
حده رسل دگل چیمه پروار هر	اندرین فصل بهار
می نایسد ملایک عبادت اطرا	وصف شاه ارار
کلمت و صده فردوس ساد رسوا	مدافع اسان
من مدای در این سید مرحده سال	هر مان ناول حال
گه یسین گه کلهف و گه طحستد	همه جاریاست
مارک الله چه خوش نور حد اید است	رزمین عو عاتد
حاکم تشکین که در گاه رسول دوسرا	آورداد صسا
می نود در جهان دافع آفات سما	ارکلام حه
هسد فی مصری ایرانی و تورانی دروم	ارکلام شمس و نجوم
رد در گیر گشته نایسد، نجوم	حس حکیم قیوم
طوریاره شده ارور در حشای رسول	عقل حیدر رسول
سرمد دیده رحاک در دریا رسول	آیدارتان رسول
هم چون نقاش ارل در همه حاتد لفظ	اصل لوح محوط
آنداین طرمانظار بصیرت لمحوط	حون گرد و محوط
مرحاسید کی مدی العسری	ستیرامی لعتی
مدارج که رسیده رسند سیج سی	ارکلام رتبی
نی خود متد به تحلامی حال سومی	هر که گردید ولی
الله الله چه حال است مدین لوالعصی	از جمال و بهی
مردل مرقت مهرستان مهر گدار	مهر امار و سیر
ماه روماه صفت ماه و ست ماه امدار	ماه راسرا و ار

ترجیع بند و نعت بطرز جدید بر وزن نوحہ از اشرف

آمد آفتابہ مالس میں لے یرو مال	آں بیچس و جمال
اگفت بر جبر کہ مستد و ہر زار تورا لوال	امدیں وقت مال
اگفت لے عہدہ جو حیثیت ترا بج و عص	ر میں این گو نہ تعب
اگفت سیوہ مں حرف درین فصل طرب	کہ بود خاص عرب
اگفت این عللہ ریاست یہا حال گو	لے ملاحظت مسکو
اگفت کاین عللہ درجہ میلاد کجا	ہست ریاست سو
سودم اگہ گفتن ہیرہ صد عمر و بیار	اگفت لے مایہ مار
می کم نظم میلاد تہمتناہ سحار	اردل سور و گدار
حرم آل وقت کہ در نعت تیغ دوسرا	در حضور شہرا
گویم این گو نہ سخی تاکہ ستوم درج سدا	رہم اربنچ و ملا
امدیں فصل طرب فصل حد است عارض	باواست عارض
محریمی حرم حائل علی است عارض	ار و لا است عارض
مستد احمد کہ در ماہ ربیع الاول	شدہ میغناں ارل
آفتاب سوئی آمدہ ار ربح حمل	کرد اسلام عمل
اس وجہ و ملک ماہی و مرغیاں جستوج	ارادہ حم بر کوع
این جہیں وضع میلاد سی شدہ رشرع	بلکہ ارحان مطوع
امدیں موسم گل لعل رنگیں پر شرح	سہرہ در جوں بر شرح
تا دماں سربل ہو آمدہ با امیر شرح	تندر دل شرح
بوے گل عطر بہر فصل میلاد دہ	مادل ستاد دہ

صلح ایوب و سکود کریم دارد	حلم عیسیٰ دارد
مسد آراء رسالت و سراج کومین	حد یا یک حسین
صیغم و تنبہوت و کھیل داریں	ہم رسول تقلس
گل سر سر حقیقت و رسول مدنی	اقل یحییٰ
عقل کل ریت و دروس میراج عدلی	تو بہاں جیمی
شمع اور ولایت و تاج مطرت	میر رم قدرت
شب معراج حیاں یافت رجال نصرت	ما کلاہ عرت
در سخاں سخن سخن راہ سخن	دارد این شاہ سخن
گشت لاریب و فرع ہمدی حاہ سخن	ایں سخن آگاہ سخن
ستہ عادل ملک شریعت مانند	ما طریقت مانند
شافع است عاصی نصیاست است	رحیقت بہت
شب معراج نمود درختان چسرا	چوں مرگاں چرا
گشت اراں دم بطراست ساں چرا	درختان چرا
سید و سرور و سالار سرائی سرتاج	شد معنی محتاج
مرثاق عدنی رفت جہان در سراج	مگرفت از بہا
واو متقیان لنگار کاں ماں	ماہی کفر جہاں
صاحب خلعت لولاک ز لطف یرواں	مقصد کس فیکاں
ہمدش وقف تھلائے حمال وارت	در حیاں وارت
رو و دشت منتظر حکیم حلال وارت	ارواں وارت
پشت اسلام و مسور کرا طاق فلک	صدر جو رو ملک
بر سر جہاں حسین شاہ یا سد ملک	ارارل حملہ ملک

یک به یک مسکن یک سارست حبیب	همه جای یک نصیب	
در جهان ست چنان بود الطاف محیب	معنی قرب تزیب	
نقش اول و تهنیت شاه حوشت احام بحط	اگر د اسلام بحط	
در ره حالتی حاسر چه کس نام بحط	بر و هر کام بحط	
اگر بحشت بد و است و برین سر دین	سرور و شهرت یقین	
دم قدرت یم قدرت یم احسان متین	مالک حلد رین	
نقش اول که مقتدر بود ارتق لایق	گشت بر عرش لایق	
آید اندر بگه جوهر بر رختش لدین	این گهر رختش لدین	
عطر بونیکه معطر بود ارمات حلوص	دار و اس آن حلوص	
نور باستیکه منور کند هر ارمات حلوص	هر ارمات حلوص	
چرخ حلیله که حلالیت ز حلیل و رات	دارد این یک صفات	
چرخ طیفه که لود و نظر موح دات	یا که تر از حیات	
بحر ایت چمن گوهر ایا و یلیح	مل گهر رار و صلیح	
که شود هر حد او دهمان در سیح	حوت تر آید رسیح	
اسد میتی عسرافان و رسول قائل	هم جوهر کامل	
از ازل مرصع اصحاب دیار و اصل	سده به استقلال	
نار حق و نیار کملا مار شاس	محر و صبح و الیاس	
نشد مثل چمن جوهر عالی در اس	که بود عفتل اس	
صراط روح الاین مرصع ارمات کرم	مالک لوح و قلم	
نور داود و سلیمان و صیار آدم	صاحب طیل و علم	
حسن یوسف دم عیسی پر صینا دارد	فر مویله دارد	

ایک سلامیکہ بود و رونق محصل بہ کلام	یہ نعتیں تمام
اسلام امی ترف و عز رسولان محمد	موقع لطف حمید
اسلام امی گنہ دستان راق و جید	مطرح دین جید
اسلام لے گل گلزار سی اسرئیل	مارتیں اسمعیل
مطہ قدرت حق ررق وہ میگائیل	مرشد اسرئیل
اسلام لے گنہ راج سران حرت	افتخار لاہوت
اسلام لے دُر تہوار گنج ملکوت	پیر صیاد رسوت
اسلام آنکہ محبت کدہ ہفت انگ	تاح ارور ہنگ
خون علی تیرہ صاف تنکں سکر ہنگ	ہستاین طوبیہنگ
اسلام آنکہ رشرقان میں حاکم تہ	گھر راہ دم تہ
ار صیائے صدی ماہ سی ہستم تہ	ہم ابوالقاسم تہ
اسلام آنکہ کو میں امیں آمدہ ہست	ازلقین آمدہ ہست
حاور حیرج کرامت شیریں آمدہ ہست	چہ متیں آمدہ ہست
اشرفا دست بر آری عایتیں رسول	بکے رسول مقبول
کس سحاتم طعیس علی وآل و تنول	ستم از فکر ملول
ہر امت یہ مصابیں میلاد تشریف	کردم اردل تصیف
تا ستودہ دستار و صیغان حریف	ادریں رملطف

دو غزلیات اردو معرفت

اللہ کا خیال رکھو ایسے دم کے ساتھ
کیا لطف ہو سخاوت اصلی کا دہریں

دیا عمار راہ ہو ہفت قدم کے ساتھ
حاتم کا نام رہ گیا آخر کرم کے ساتھ

عالم علم یقین است و بیاہ عمل	ہم جین لصفنا	
میں گنجینہ حکمت یم احسان و صفا	محمود بواج سجا	
ممنوع لطف و وفا مطیع انوار صفا	محرر خود عطا	
مرکز دائرہ علم حد اصل علی	ماعتار ص و سما	
کلمہ صدق و ولاقلہ دین نور خدا	حواشہ ہر دوسرا	
حسرو ملک تقا گوہر عرش علی	بیر ترجہ خدا	
محد استل جین شاہ دلاور نشہ	بیر روح ہر شدہ	
ارارل بہر حسان ہم چو نیمیر شدہ	بیر رہر شدہ	
مرحاحس خدا داد شہ شاہ نمکو	مستتر شد ہر سو	
نرگسی جیتیم سیہ دارد و قوسی اردو	عمرین ہم گیم	
بمہ گوید کہ این ماہ نمود شاہ رس	نوحوہ احس	
مثل حور شد بتود بوزگس در گلش	اروہو دروش	
فی الحقیقت چہ شہ شاہ دوی القدر بود	حامل سیف صمد	
مطلب آیہ احلاص احلاص احسد	دارد این طور شد	
مست امکان کہ بتود مریج وکیل مطلق	می بود بیز رونق	
اگر چہ ظاہر شدہ آخرو لی ارجاس حق	نزدہ رحملہ سموت	
میں کہ ہشتم کہ نہ نعمت شہ تیر گونم	ار کہ این رہ جو کم	
قد سیامد درین عرصہ ز تعظیم بحکم	ار طہور عالم	
ستکرا یرد کہ نمودم بجاں مام حوس	می روم گام حوس	
در خیال شہ دین چوں گشتم حام حوس	امد را یم حوس	
مار در نعمت رسول دوسر است مام	می مسایم ارقام	

DEDICATED

DED TO THE

HON'BLE MR JUSTICE AMEER ALI

C I E, M A, L L B

AS A TOKEN OF PERSONAL REGARD

AND FRIENDSHIP

By THE AUTHOR

HOOGHLY IMAMBARA

HOOGHLY

1897

کا در اگر چہ اسکو ملاوین صدم کے ساتھ
حتک کہ لوح کو ہو علاقہ قلم کے ساتھ
متل حباب ایسا یا لہ ہو دم کے ساتھ
فکر جدوت رکھتی کسٹ ہو قدم کے ساتھ
ہر حال میں ہو تنگداری و غم کے ساتھ
گویا وجود اسکا ساتھ عدم کے ساتھ

دیر و جسم میں معرفت حق جگہاں
تسید کا راحۂ قدرت کرشمے کے ہم
عرف الست قلم ہستی میں آئے ہیں
دووں کی زندگی میں مرہ اسکو کٹا
انگھتی ہو حقیقت حقیقی کا جبر
کیا کیا ہوے سراں جاں آہ اشرفا

غزل درعت

سالارِ گل سیاہ ولایت تمہیں تو ہو
اس واسطے کہ شائع نہت تمہیں تو ہو
محبت کا راحۂ قدرت تمہیں تو ہو
اور آفتاب حیرج ہدایت تمہیں تو ہو
عیشے کے واسطے یہ حکمت تمہیں تو ہو
اس عالم وجود کی عزت تمہیں تو ہو
لیکن یہاںے اوج سوت تمہیں تو ہو
کیا معنی متحہ رحلت تمہیں تو ہو
لوح و قلم کی اصل حقیقت تمہیں تو ہو

سلطانِ میں حاسے سالت تمہیں تو ہو
یروہین حیاں ہیں و رحتر میں
تم سے مراد ملتی ہو سارے سائے کو
تم ماحدار ملک لذتی ہو لاکلام
موسیقی کو تم سے فخر ہو آؤ تم کو تم سے مار
تم ناموستا ہصل ہو تم بہاے خلق
کیا کیا جہاں میں ہو گئے پیغمبران میں
حق نے کیا جدوت و قدم تمسے حلوہ گر
کسکی مجال ہو کہ تم میں تری لکھے

تا ہمد کو آئیے اشرف کی اس گہری
کیونکہ کرہ اس کے ماحی کلف تمہیں تو ہو

اطلاع۔ کتابہ الا حق لصفہ صبر صفت مدوح الصدر نے بھی گلدستہ حدیث گنگ نظر حسناویں
رحمہ علی سطا و اما ہو کوئی صاحب مصلح لومامش و رہ نقصاں انھاس کے فقط اسوہ ہم حدیث گنگ نظر کلمو
اسلم می محمد من الدن اعجاز رسم کسوی ۱۳۱۵ھ

PARAI SOOKHAN

BY

KHAN RAHUBDOR MOULWEE SAYID ASHRAFUDDEN

AHMAD MUTAWALLI

OF THE

HOOCHLY IMAMBARAH

AND THE

FELLOW OF THE CALCUTTA UNIVERSITY,

All Rights Reserved

BY

KHADUNG I NAZUR,
LUCKNOW

1897